

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

WERKTijdVERKORTING 2017

Een onderzoek naar het beroep door ondernemingen in 2017 op art. 8 van het
Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen 1945

maart 2018

N.Y. Kuiper

INHOUDSOPGAVE

BLZ.

SAMENVATTING	I
1 INLEIDING	1
2 ONDERNEMINGEN EN WERKTIJDVERKORTING	3
2.1 Het beroep door ondernemingen op werktijdverkorting	3
2.1.1 Indeling naar economische sector en grootteklasse	3
2.2 Indeling in toegewezen, afgewezen en ingetrokken aanvragen	5
2.2.1 Totaal aantal aanvragen naar economische sector en grootteklasse	5
2.2.2 Oorzaken van een verminderde bedrijvigheid	5
2.2.3 Historische gegevens	7
3 TOEGEWEEZEN AANVRAGEN OM ONTHEFFING	9
3.1 Achtergronden bij de toegewezen aanvragen	9
3.1.1 Periode toegekende werktijdverkorting	9
3.1.2 Reden van aanvraag	10
3.2 Werknemers waarvoor werktijdverkorting is aangevraagd	10
3.3 Percentage toegekende WTV	11
3.4 Het gebruik van de toegekende werktijdverkorting	12
4 AFGEWEEZEN VERZOEKEN OM ONTHEFFING	13
4.1 Achtergronden bij de afgewezen aanvragen	13
4.2 Redenen voor afwijzing	13
4.3 Bezwaarschrift- en beroepsprocedures	13
BIJLAGEN	
1 Overzicht 2017	15
2 Overzicht Nederlandse ondernemingen	17
3 Overzicht van ondernemingen en aanvragen	19
4 Overzicht van ondernemingen en eerste aanvragen	21

SAMENVATTING

In 2017 hebben 71 ondernemingen in totaal 100 aanvragen om ontheffing van het verbod op werktijdverkorting ingediend. Het aantal aanvragen in 2017 is ten opzichte van 2016 met 56% gedaald. Het verschil met 2016 wordt veroorzaakt door het uitblijven in 2017 van grootschalige calamiteiten waarvoor werktijdverkorting zou kunnen worden verkregen. Wel was er sprake van enige nasleep van de calamiteit uit juni 2016, het noodweer dat voor veel hagel/waterschade zorgde.

Van het totale aantal in 2017 ingediende aanvragen om ontheffing is 62% toegewezen, een daling ten opzichte van 2016 met 7%-punten. Het aantal afgewezen aanvragen bedraagt 29%, een stijging met 2%-punten. De overige 9% betreft ingetrokken of nog niet afgehandelde aanvragen.

51% van ondernemingen met een verzoek om werktijdverkorting heeft minder dan 5 werknemers in dienst. Het merendeel van de verzoeken om ontheffing is afkomstig van ondernemingen uit de sectoren 'handel en horeca' (45%) en 'landbouw' (24%).

Door 33% van de ondernemingen met een toegewezen aanvraag wordt brand als reden genoemd voor het verzoek om werktijdverkorting. 27% van de ondernemingen met een toegewezen aanvraag noemen vogelgriep als reden voor het verzoek.

De ondernemingen met een afgewezen aanvraag noemen als reden voor de aanvraag van werktijdverkorting economische omstandigheden (31%), de fipronil affaire in de pluimveesector (24%) en diverse omstandigheden (24%), zoals tijdelijk slechte bereikbaarheid of ziekte van een cruciaal personeelslid.

1 INLEIDING

In deze rapportage wordt een overzicht gegeven van alle gedurende het jaar 2017 door ondernemingen ingediende aanvragen voor het verkrijgen van ontheffing van het verbod op werktijdverkorting (WTV). Er wordt ingegaan op de toegewezen en de afgewezen aanvragen. De ingetrokken aanvragen worden in deze rapportage niet nader besproken.

In hoofdstuk 2 staan de ondernemingen centraal die een beroep hebben gedaan op de WTV-regeling. Het aantal ondernemingen en aanvragen wordt uitgesplitst naar economische sector en grootteklasse. Verder wordt een uitsplitsing gemaakt naar toegewezen, afgewezen en ingetrokken aanvragen. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een overzicht van de aanvragen sinds 1998.

In de twee volgende hoofdstukken ligt de nadruk op de door de ondernemingen ingediende aanvragen: in hoofdstuk 3 gaat het om toegewezen aanvragen, in hoofdstuk 4 staan de afgewezen verzoeken om ontheffing centraal.

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de achtergronden bij de toegewezen aanvragen: de periode waarin de aanvraag zich bevindt en de reden van de aanvraag. Verder komt het aantal werknemers waarvoor WTV is aangevraagd en is toegekend aan de orde, evenals de mate waarin door de ondernemingen feitelijk gebruik is gemaakt van de regeling.

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de afgewezen aanvragen: de redenen waarom ondernemingen een aanvraag om werktijdverkorting hebben ingediend, de reden(en) van afwijzing en eventueel tegen de afwijzing ingediende bezwaarschriften.

2 ONDERNEMINGEN EN WERKTIJDVERKORTING

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gepresenteerd van het beroep dat ondernemingen in 2017 hebben gedaan op de WTV-regeling¹. Het totaal aantal ondernemingen en aanvragen wordt uitgesplitst naar economische sector en grootteklasse. Verder wordt een indeling gemaakt naar toegewezen, afgewezen en ingetrokken aanvragen. Afgesloten wordt met een historisch overzicht.

2.1 Het beroep door ondernemingen op werktijdverkorting

In 2017 zijn door 71 ondernemingen in totaal 100 verzoeken in het kader van de WTV-regeling ingediend. Het gaat hierbij om 55 eerste aanvragen en 45 herhalingsaanvragen.

2.1.1 Indeling naar economische sector en grootteklasse

In onderstaande tabel is het totale beroep op de WTV-regeling in 2017 uitgesplitst naar economische sector weergegeven. Tussen haakjes is voor elke economische sector het beroep als percentage van het totaal weergegeven.

Tabel 2.1 Totaal aantal ondernemingen en aanvragen (eerste en herhalingsaanvragen), uitgesplitst naar economische sector (absoluut en procentueel).

	beroep op de WTV-regeling			percentages
	ondernemingen	eerste aanvragen	herhalingsaanvragen	ondernemingen in Nederland
landbouw en visserij	17 (24%)	10	16	10%
industrie	7 (10%)	5	4	7%
bouwnijverheid	2 (3%)	2	3	7%
handel en horeca	32 (45%)	26	19	31%
vervoer en communicatie	6 (9%)	6	-	8%
zakelijke dienstverlening	4 (6%)	3	1	21%
overige dienstverlening	3 (4%)	3	2	16%
totaal	71 (100%)	55	45	100%

¹ Bedrijven kunnen een beroep doen op de WTV-regeling indien sprake is van een vermindering in de bedrijvigheid waarbij gedurende ten minste 2 weken en ten hoogste 24 weken minimaal 20% van de ter beschikking staande arbeidscapaciteit naar verwachting niet kan worden benut als gevolg van buitengewone omstandigheden die niet tot het normale ondernemersrisico kunnen worden gerekend, zoals calamiteiten, collectieve problemen en weersomstandigheden. Economische oorzaken kunnen niet worden aangemerkt als buitengewone omstandigheden die tot het normale ondernemingsrisico behoren.

In de laatste kolom is ter vergelijking de verdeling van de Nederlandse ondernemingen over de verschillende economische sectoren weergegeven².

Van de 71 ondernemingen met een verzoek om ontheffing is 45% afkomstig uit de sector 'handel en horeca', 24% uit de sector 'landbouw', 10% uit de sector 'industrie', 9% uit de sector 'vervoer en communicatie', 6% uit de sector 'zakelijke dienstverlening', 4% uit de sector 'overige dienstverlening' en 3% uit de sector 'bouw'.

In de sectoren 'landbouw' en 'handel & horeca' wordt in vergelijking met het totaal aantal ondernemingen in Nederland een relatief groot beroep gedaan op de WTV-regeling. In par. 2.2 zal blijken dat dit bij de landbouw vooral is veroorzaakt door hagel- en/of waterschade (nasleep van 2016) en bij handel & horeca door brand. In de sectoren 'zakelijke en overige dienstverlening' wordt een relatief gering beroep gedaan op de regeling.

In onderstaande tabel is voor het totale aantal ondernemingen dat een beroep heeft gedaan op de WTV-regeling, een uitsplitsing naar grootteklasse weergegeven. Evenals in voorgaande tabel is de verdeling naar eerste aanvragen en herhalingsaanvragen én de verdeling van het totaal aantal Nederlandse ondernemingen over de verschillende grootteklassen opgenomen.

Tabel 2.2 Totaal aantal ondernemingen en aanvragen (eerste en herhalingsaanvragen), uitgesplitst naar grootteklasse (absoluut en procentueel).

	beroep op de WTV-regeling			percentages ondernemingen in Nederland
	ondernemingen	eerste aanvragen	herhalings- aanvragen	
1-4 werknemers	36 (51%)	28	25	63%
5-9 werknemers	19 (27%)	17	3	18%
10-49 werknemers	15 (21%)	9	17	15%
50-99 werknemers	1 (1%)	1	-	2%
100+ werknemers	-	-	-	2%
totaal	71 (100%)	55	45	100%

63% van het totale aantal Nederlandse ondernemingen heeft minder dan 5 werknemers in dienst. Van alle bedrijven die een beroep op de WTV-regeling hebben gedaan, is 51% afkomstig uit deze grootteklasse. Een relatief groot beroep op de WTV-regeling wordt gedaan door ondernemingen met 5 tot 50 werknemers (48%, terwijl 33% van de ondernemingen onder deze klasse valt). Verder heeft een onderneming met 50 tot 100 werknemers in dienst gebruik gemaakt van de regeling, en geen ondernemingen met meer dan 100 werknemers.

² Bron: CBS Statline, Bedrijven naar grootte en rechtsvorm, gegevens 1^e kwartaal 2018. Voor een overzicht van de Nederlandse ondernemingen naar economische sector en naar grootteklasse wordt verwezen naar de bijlagen.

2.2 Indeling in toegewezen, afgewezen en ingetrokken aanvragen

De aanvragen van de 71 ondernemingen om werktijdverkorting kunnen worden onderverdeeld in ingetrokken, afgewezen en toegewezen aanvragen³.

2.2.1 Totaal aantal aanvragen naar economische sector en grootteklasse

Van de 100 door ondernemingen ingediende aanvragen zijn 62 aanvragen (62%) om werktijdverkorting toegewezen. Deze aanvragen zijn afkomstig van 33 ondernemingen. Er zijn 29 aanvragen afgewezen (29%), zeven aanvragen ingetrokken door de ondernemingen en twee nog niet afgehandeld.

In onderstaande tabel zijn de aantallen toegewezen, afgewezen en ingetrokken aanvragen, uitgesplitst naar economische sector, in beeld gebracht.

Tabel 2.3 Totaal aantal toegewezen, afgewezen en ingetrokken aanvragen gerelateerd aan het totale aantal ingediende aanvragen, uitgesplitst naar economische sector².

	toegewezen aanvragen		afgewezen aanvragen		ingetrokken aanvragen	
	absoluut ¹	%	absoluut	%	absoluut	%
landbouw en visserij	16 (7)	(62%)	10	(39%)	-	-
industrie	6 (4)	(67%)	3	(33%)	-	-
bouwnijverheid	4 (1)	(80%)	-	-	1	(20%)
handel en horeca	27 (14)	(60%)	13	(29%)	4	(9%)
vervoer en comm.	4 (4)	(67%)	1	(17%)	1	(17%)
zakelijke dienstverl.	2 (2)	(50%)	2	(50%)	-	-
overige dienstverl.	3 (1)	(60%)	-	-	1	(20%)
totaal	62 (33)	62%	29 (29)	29%	7 (7)	(7%)

¹ Bij de toegewezen aanvragen is voor elke sector tussen haakjes het aantal ondernemingen opgenomen. Bij de afgewezen en ingetrokken aanvragen is dit alleen bij het totaal aantal aanvragen gedaan, omdat het aantal aanvragen en ondernemingen daar vaak hetzelfde is.

² Twee nog lopende aanvragen zijn niet in de tabel opgenomen. Het betreft hier ondernemingen uit de sectoren handel & horeca en overige dienstverlening.

In de sector 'bouwnijverheid' ligt het aantal toegewezen aanvragen boven het gemiddelde (het betreft hier één onderneming met vier toegewezen aanvragen). De toegewezen aanvragen komen in hoofdstuk 3 aan de orde en in het vierde hoofdstuk wordt nader ingegaan op de afgewezen aanvragen.

2.2.2 Oorzaken van een verminderde bedrijvigheid

Naast de gebruikelijke oorzaken van verminderde bedrijvigheid was er in 2017 sprake van een specifieke oorzaak: het gebruik van fipronil in de pluimveesector. In juli 2017 constateerde de Nederlandse voedsel- en warenautoriteit bij pluimveebedrijven het gebruik van het middel fipronil en als gevolg daarvan is een aantal pluimveebedrijven geblokkeerd en mochten

³ Voor alle aanvragen geldt dat ze in 2017 zijn gedaan; de beslissing op de aanvraag kan begin 2018 hebben plaatsgevonden.

eieren van deze bedrijven niet langer worden verkocht. Verder was er in 2017 sprake van de nasleep van drie specifieke oorzaken uit de jaren daarvoor: uitbraak van vogelgriep, hagel/waterschade als gevolg van noodweer in juni 2016 en de Russische/Europese boycot van groente, fruit, vlees, vis en zuivel.

Door de 71 ondernemingen wordt een verscheidenheid aan oorzaken voor het verzoek om werktijdverkorting aangegeven:

- Vogelgriep 16%
- Fipronil pluimveesector 10%
- Hagel/waterschade 9%
- Russische boycot 1%
- Brand 28%
- Economische omstandigheden 13%
- Diversen 24%

Vogelgriep is voor 16% van de ondernemingen de oorzaak van de (gedeeltelijke) bedrijfsstillegging. Verder worden genoemd: fipronil (10%), hagel/waterschade (9%), Russische boycot (1%), brand (28%), economische omstandigheden (13%) en door 24% van de overige ondernemingen worden zeer uiteenlopende oorzaken genoemd. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld asbestvervuiling, ziekte/ongeval van een cruciaal personeelslid, kapotte stuw, herontwikkeling winkelcentrum of slechte bereikbaarheid als gevolg van werkzaamheden aan de straat.

In onderstaande tabel worden de ondernemingen met een aanvraag, gegroepeerd naar reden van de aanvraag, uitgesplitst naar economische sector. Hieruit blijkt dat bij de aanvragen om werktijdverkorting sprake is van een sectorspecifieke problematiek.

Tabel 2.4 Redenen van ondernemingen om werktijdverkorting aan te vragen, uitgesplitst naar economische sector.¹

	vogel- griep	fipronil	hagel/ water schade	brand	econ. omstan- digheden	diversen
landbouw / visserij	2 (18%)	4 (57%)	6 (100%)	2 (10%)	1 (11%)	1 (6%)
industrie	2 (18%)	1 (14%)	-	2 (10%)	1 (11%)	1 (6%)
bouwnijverheid	-	-	-	1 (5%)	-	1 (6%)
handel en horeca	5 (46%)	2 (29%)	-	14 (70%)	5 (56%)	6 (35%)
vervoer / communic.	-	-	-	-	-	6 (35%)
zakelijke dienstverl.	2 (18%)	-	-	-	2 (22%)	-
overige dienstverl.	-	-	-	1 (5%)	-	2 (12%)
totaal	11 (100%)	7 (100%)	6 (100%)	20 (100%)	9 (100%)	17 (100%)

¹ De oorzaak russische boycot komt bij een onderneming voor, uit de sector landbouw.

Hagel- of waterschade en fipronil zijn voor de 'landbouw en visserij' specifieke oorzaken voor het doen van een beroep op de regeling werktijdverkorting. Brand treft met name bedrijven in de 'handel en horeca'.

Aanvragen om werktijdverkorting in verband met vogelgriep zijn met name afkomstig van ondernemingen in de sector 'handel & horeca' (46%).

Aanvragen om werktijdverkorting in verband met fipronil zijn met name afkomstig van ondernemingen in de sector 'landbouw' (57%).

Aanvragen om werktijdverkorting in verband met hagel/waterschade zijn alle afkomstig van ondernemingen in de sector 'landbouw'.

70% van de aanvragen om werktijdverkorting als gevolg van brand is afkomstig van ondernemingen uit de sector 'handel en horeca'.

De ondernemingen die als gevolg van de slechte economische omstandigheden een aanvraag hebben ingediend zijn vooral afkomstig uit de sector 'handel & horeca' (56%).

2.2.3 Historische gegevens

In onderstaande tabellen wordt voor de jaren 1998⁴ tot en met 2017 een overzicht gepresenteerd van het aantal door ondernemingen ingediende aanvragen om werktijdverkorting, uitgesplitst naar toewijzingen, afwijzingen en voortijdige ingetrokken aanvragen.

Tabel 2.5a Aantal aanvragen om werktijdverkorting over de afgelopen jaren, uitgesplitst naar aantal toewijzingen, afwijzingen en intrekkingen.

		aantal aanvragen		aantal toewijzingen	aantal afwijzingen	aantal intrekkingen
jaar	1998	169	=	126 (75%)	16 (9%)	27 (16%)
	1999	344	=	249 (72%)	72 (21%)	23 (7%)
	2000	180	=	146 (81%)	25 (14%)	9 (5%)
	2001	2760	=	2301 (83%)	179 (7%)	280 (10%)
	2002	567	=	429 (76%)	104 (18%)	34 (6%)
	2003	1712	=	1399 (82%)	132 (8%)	181 (10%)
	2004	294	=	156 (53%)	107 (36%)	31 (11%)

In bovenstaande tabel zijn de aanvragen om werktijdverkorting voor de jaren 1998 tot en met 2004 opgenomen. In 2004 zijn de beleidsregels gewijzigd. De aanvragen om werktijdverkorting ná wijziging van de beleidsregels zijn in onderstaande tabel opgenomen.

⁴ De cijfers over 1998 hebben alleen betrekking op de laatste 8 maanden van het jaar. In dat jaar is per 1 mei de nieuwe WTV-regeling van kracht geworden.

Tabel 2.5b Aantal aanvragen om werktijdverkorting over de jaren sinds de wijziging van de beleidsregels in 2004, uitgesplitst naar aantal toewijzingen, afwijzingen en intrekkingen.

	aantal aanvragen	=	aantal toewijzingen	aantal afwijzingen	aantal intrekkingen
2004 ⁵	53	=	29 (55%)	19 (36%)	5 (9%)
2005	191	=	86 (45%)	78 (41%)	27 (14%)
2006	207	=	130 (63%)	71 (34%)	6 (3%)
2007	148	=	98 (66%)	43 (29%)	7 (5%)
2008	239	=	83 (35%)	151 (63%)	5 (2%)
2008 ⁶	127	=	83 (65%)	39 (31%)	5 (4%)
2009	142	=	82 (58%)	57 (40%)	3 (2%)
2010	171	=	113 (66%)	58 (34%)	-
2011	236	=	132 (56%)	100 (42%)	4 (2%)
2012	181	=	107 (59%)	68 (38%)	6 (3%)
2013	87	=	9 (10%)	75 (86%)	3 (4%)
2014	222	=	148 (67%)	66 (30%)	8 (4%)
2015	125	=	71 (57%)	43 (34%)	11 (9%)
2016	226	=	155 (69%)	62 (27%)	6 (3%)
2017 ⁷	100	=	62 (62%)	29 (29%)	7 (7%)

Uit bovenstaande cijfers blijkt dat in 2017 het aantal aanvragen dat is toegewezen, is gedaald van 69% in 2016 naar 62% in 2017. Het aantal afgewezen aanvragen is met 2%-punten gestegen in 2017.

In 2016 was het aantal aanvragen relatief hoog in verband met de calamiteit hagel- en waterschade. Door het ontbreken van calamiteiten in 2017 was het aantal aanvragen relatief laag in vergelijking met andere jaren.

⁵ Dit zijn na 18 oktober 2004, datum van wijziging van de beleidsregels, ingediende aanvragen om werktijdverkorting.

⁶ De voor 2008 gepresenteerde 127 aanvragen zijn de aanvragen exclusief de in het kader van de kredietcrisis ingediende aanvragen.

⁷ Eind 2017 is er op twee aanvragen nog geen beslissing genomen.

3 TOEGEWENZEN AANVRAGEN OM ONTHEFFING

In 2017 zijn door 33 ondernemingen 62 aanvragen (62% van het totale aantal ingediende aanvragen) voor het verkrijgen van ontheffing van het verbod op werktijdverkorting toegewezen. In dit hoofdstuk wordt het aantal eerste aanvragen en de herhalingsaanvragen uitgesplitst naar economische sector. Verder wordt ingegaan op de WTV-periode waarin ondernemingen zich bevinden, het aantal werknemers waarvoor werktijdverkorting is toegewezen, en met hoeveel procent de werktijd is verkort.

3.1 Achtergronden bij de toegewezen aanvragen

Van 33 ondernemingen zijn, in 2017, een eerste aanvraag en eventueel een of meerdere herhalingsaanvragen (62 aanvragen in totaal) toegewezen.

In onderstaande tabel wordt het aantal ondernemingen en de door hen ingediende aanvragen uitgesplitst naar economische sector.

Tabel 3.1 Aantal ondernemingen waaraan ontheffing is verleend, uitgesplitst naar economische sector en moment van eerste aanvraag.

	2017		overloop uit 2016	
	ondernemingen	toewijzingen	ondernemingen	toewijzingen
landbouw en visserij	-	-	7 (47%)	16
industrie	2 (11%)	4	2 (13%)	2
bouwnijverheid	1 (6%)	4	-	-
handel en horeca	9 (50%)	18	5 (33%)	9
vervoer en communicatie	4 (22%)	4	-	-
zakelijke dienstverlening	1 (6%)	1	1 (7%)	1
overige dienstverlening	1 (6%)	3	-	-
totaal	18 (100%)	34	15 (100%)	28

Van de in totaal 33 ondernemingen waaraan in 2017 in het kader van de WTV-regeling ontheffing is verleend, is 42% afkomstig uit de sector 'handel en horeca' en 21% uit de sector 'landbouw en visserij'.

3.1.1 Periode toegekende werktijdverkorting

Werktijdverkorting wordt voor ten hoogste een periode van zes weken verleend en kan op verzoek van de werkgever drie maal worden verlengd, telkens voor een periode van ten hoogste zes weken.

Van de 33 ondernemingen waarvan de aanvraag om werktijdverkorting is toegewezen, kan worden aangegeven in welke periode de ondernemingen zich bevinden. In onderstaande tabel is dit, uitgesplitst naar economische sector, in beeld gebracht.

Uit de tabel blijkt dat ultimo 2017 door 10 ondernemingen (30%) alleen een eerste aanvraag om werktijdverkorting is ingediend en toegewezen. Van 9 ondernemingen is daarnaast ook een 1^e herhalingsaanvraag toegewezen, van

1 onderneming ook een 2^e herhalingsvraag, van 8 ondernemingen ook een 3^e en van 5 ondernemingen een 4^e herhalingsvraag.

Tabel 3.2 WTV-periode waarin zich de ondernemingen met een toegewezen aanvraag ultimo 2017 bevinden, uitgesplitst naar economische sector.

	1e aanvraag	1e vervolg	2e vervolg	3 vervolg	4e vervolg	totaal
landbouw en visserij	-	-	-	3	4	7
industrie	1	2	1	-	-	4
bouwnijverheid	-	-	-	1	-	1
handel en horeca	4	5	-	4	1	14
vervoer en communicatie	4	-	-	-	-	4
zakelijke dienstverlening	1	1	-	-	-	2
overige dienstverlening	-	1	-	-	-	1
totaal	10	9	1	8	5	33

Regel is dat een onderneming maximaal vier perioden van zes weken gebruik kan maken van de WTV-regeling. In uitzonderlijke gevallen kan een vijfde periode worden toegekend indien herstel in die periode is gegarandeerd.

3.1.2 Reden van aanvraag

In onderstaande tabel is aangegeven welke redenen ondernemingen met een toegewezen aanvraag noemen voor het indienen van een aanvraag om werktijdverkorting.

Tabel 3.3 Redenen om werktijdverkorting aan te vragen (door ondernemingen met een toegewezen aanvraag).

	aantal ondernemingen (%)
Vogelgriep	9 (27%)
Hagel/waterschade	6 (18%)
Brand	11 (33%)
Diversen	7 (21%)
totaal	33 (100%)

27% van de ondernemingen met een toegewezen verzoek om werktijdverkorting noemt vogelgriep als oorzaak en 18% hagel/waterschade. De overige ondernemingen noemen de 'reguliere' oorzaken als brand (33%) of overige oorzaken (21%) als reden voor de aanvraag.

3.2 Werknemers waarvoor werktijdverkorting is aangevraagd

Het aantal werknemers waarvoor werktijdverkorting wordt aangevraagd is afhankelijk van de voor de onderneming specifieke problemen. De stillegging kan een deel van de onderneming maar ook de hele onderneming treffen.

Tabel 3.4 Aantal ondernemingen ingedeeld op basis van het percentage werknemers waarvoor wtv is aangevraagd, uitgesplitst naar economische klasse¹.

	% werknemers waarvoor werktijdverkorting is aangevraagd				totaal
	1-24%	25-49%	50-74%	75-100%	
landbouw en visserij	-	1	1	5	7
industrie	-	-	-	4	4
bouwnijverheid	-	-	-	1	1
handel en horeca	-	-	-	14	14
vervoer en comm.	-	-	-	4	4
zakelijke dienstverl.	-	-	-	2	2
overige dienstverl.	-	-	-	1	1
totaal	-	1	1	31	33

¹ De verdeling naar grootteklasse is opgenomen in de bijlagen.

In bovenstaande tabel is aangegeven voor welk percentage van het personeel de ondernemingen werktijdverkorting hebben aangevraagd⁷. In 31 van de 33 ondernemingen is voor 75 tot 100% van de werknemers werktijdverkorting aangevraagd. Alleen in twee ondernemingen uit de sector 'landbouw en visserij' is voor 25 tot 74% van de werknemers werktijdverkorting aangevraagd. Het aantal werknemers waarvoor uiteindelijk werktijdverkorting wordt verleend kan afwijken van het aantal werknemers waarvoor werktijdverkorting is aangevraagd.

3.3 Percentage toegekende WTV

In onderstaande tabellen is, uitgesplitst naar economische sector dan wel grootteklasse, aangegeven welk percentage werktijdverkorting aan de ondernemingen is toegekend. In de tabel zijn de beschikingspercentages ten aanzien van de laatste door de ondernemingen ingediende aanvragen opgenomen.

Tabel 3.5 Het aan ondernemingen, bij laatste aanvraag, toegekende percentage WTV uitgesplitst naar economische sector.

	1-49% WTV	50% WTV	51-99% WTV	100% WTV	totaal
landbouw en visserij	-	-	-	7	7
industrie	-	-	-	4	4
bouwnijverheid	-	-	-	1	1
handel en horeca	-	-	-	14	14
vervoer en comm.	-	-	-	4	4
zakelijke dienstverl.	-	-	-	2	2
overige dienstverl.	-	-	-	1	1
totaal	-	-	-	33	33

⁷ Het in dienst zijnde personeel kan in de opeenvolgende aanvragen verschillen en daarmee ook het aantal werknemers waarvoor WTV wordt aangevraagd. In de rapportage is gekeken naar de werknemersopgave door de onderneming in de laatste ingediende aanvraag.

Tabel 3.6 Het aan ondernemingen, bij laatste aanvraag, toegekende percentage WTV uitgesplitst naar grootteklasse.

	1-49% WTV	50% WTV	51-99% WTV	100% WTV	totaal
1-4 werknemers	-	-	-	17	17
5-9 werknemers	-	-	-	5	5
10-49 werknemers	-	-	-	11	11
50-99 werknemers	-	-	-	-	-
100+ werknemers	-	-	-	-	-
totaal	-	-	-	33	33

De werktijd wordt in beginsel met 50% verkort. Het is ook mogelijk, zoals in het geval van een calamiteit, om 100% werktijdverkorting toe te wijzen. In alle 33 ondernemingen is de werktijdverkorting op 100% vastgesteld.

3.4 Het gebruik van de toegekende werktijdverkorting

Voor 81% van de toegewezen aanvragen is het formulier betreffende het gemaakte gebruik ingeleverd. Uit de ingeleverde formulieren blijkt dat ook daadwerkelijk gebruik is gemaakt van de bij beschikking verleende werktijdverkorting. In de overige zaken is het formulier 'gemaakte gebruik' (nog) niet ingeleverd⁸.

Voor deze aanvragen waarin daadwerkelijk gebruik is gemaakt van WTV, kan worden aangegeven hoeveel werknemers daadwerkelijk korter hebben gewerkt en hoeveel uren deze werknemers in totaal feitelijk niet hebben gewerkt.

Het feitelijke gebruik van de toegestane werktijdverkorting kan, afhankelijk van de omstandigheden waarin de onderneming zich bevindt, afwijken van het aantal werknemers waarvoor bij beschikking werktijdverkorting is toegekend. Dit geldt ook voor het aantal in de ondernemingen feitelijk niet gewerkte uren dat lager kan uitvallen dan het toegestane aantal uren werktijdverkorting als gevolg van een verbetering van de situatie.

Volgens de opgaven op de formulieren is er door 91% van de werknemers waarvoor werktijdverkorting is verleend, daadwerkelijk korter gewerkt.

Uitgedrukt in toegestane uren werktijdverkorting is voor 59% van het toegekende aantal uren werktijdverkorting feitelijk niet gewerkt.

⁸ In de situatie ná 18 oktober 2004 is het inleveren van het formulier 'gemaakte gebruik' noodzakelijk indien de onderneming in aanmerking wil komen voor een herhalingsaanvraag. Bij de interpretatie van dit percentage moet rekening worden gehouden met aanvragen waarvoor een beschikking is afgegeven, maar de verleende periode nog niet is verlopen en dus nog geen formulier 'gemaakte gebruik' is binnengekomen.

4 AFGEWEZEN VERZOEKEN OM ONTHEFFING

In totaal zijn de aanvragen van 29 ondernemingen afgewezen. Dit zijn allen door ondernemingen ingediende eerste aanvragen. Hieruit blijkt dat als er sprake is van afwijzingen dit doorgaans aan het begin van het traject gebeurt, wanneer een beroep wordt gedaan op de WTV-regeling, en niet in de fase van herhalingsaanvragen.

4.1 Achtergronden bij de afgewezen aanvragen

7 van de 29 ondernemingen (24%) met een afgewezen verzoek om werktijdverkorting geven de fipronilaffaire in de pluimveesector als reden voor de aanvraag aan. Geen enkele aanvraag met deze reden is toegewezen. Voor 9 van de 29 ondernemingen (31%) met een afgewezen verzoek waren economische omstandigheden de reden voor de aanvraag. In onderstaande tabel is voor de ondernemingen met een afgewezen verzoek aangegeven waarom de aanvraag om werktijdverkorting werd ingediend.

Tabel 4.1 Redenen waarom ondernemingen van wie de aanvraag is afgewezen een aanvraag om werktijdverkorting hebben ingediend.

	aantal ondernemingen (%)
Fipronil pluimvee	7 (24%)
Vogelgriep	1 (3%)
Russische boycot	1 (3%)
Brand	4 (14%)
Economische omstandigheden	9 (31%)
Diversen	7 (24%)
totaal	29 (100%)

4.2 Redenen voor afwijzing

Een verzoek om ontheffing van het verbod op werktijdverkorting kan om verschillende redenen worden afgewezen. De in 2017 door ondernemingen ingediende eerste aanvragen (29) zijn afgewezen omdat:

- er geen sprake is van een verminderde bedrijvigheid door buitengewone omstandigheden die in redelijkheid niet tot het normale bedrijfsrisico gerekend kunnen worden (15x).
- er geen sprake is van een verwacht herstel van de bedrijvigheid tegen het einde van de ontheffingsperiode van 24 weken (4x).
- overige redenen (10x).

4.3 Bezwaarschrift- en beroepsprocedures

In 2017 zijn bij het ministerie van SZW twee bezwaarschriften ingediend tegen de negatieve beschikking. Beide zijn ongegrond verklaard.

BIJLAGEN

1 OVERZICHT VAN ONDERNEMINGEN EN AANVRAGEN

In onderstaande tabellen wordt voor 2017 een overzicht van het aantal ondernemingen én het aantal door deze ondernemingen ingediende aanvragen om werktijdverkorting, onderverdeeld naar economische sector en grootteklasse, weergegeven.

Tabel 1 Totaal aantal ondernemingen met een beroep op de WTV-regeling, uitgesplitst naar economische sector en grootteklasse.

	1-4 werkn.	5-9 werkn.	10-49 werkn.	50-99 werkn.	100+ werkn.	totaal
landbouw en visserij	8	5	4	-	-	17 (24%)
industrie	4	1	1	1	-	7 (10%)
bouwnijverheid	1	-	1	-	-	2 (3%)
handel en horeca	19	7	6	-	-	32 (45%)
vervoer en communicatie	3	3	-	-	-	6 (9%)
zakelijke dienstverlening	1	1	2	-	-	4 (6%)
overige dienstverlening	-	2	1	-	-	3 (4%)
totaal	36 (51%)	19 (27%)	15 (21%)	1 (1%)	-	71 (100%)

Tabel 2 Totaal aantal door ondernemingen ingediende aanvragen, uitgesplitst naar economische sector en grootteklasse.

	1-4 werkn.	5-9 werkn.	10-49 werkn.	50-99 werkn.	100+ werkn.	totaal
landbouw en visserij	11	5	10	-	-	26 (26%)
industrie	6	1	1	1	-	9 (9%)
bouwnijverheid	4	-	1	-	-	5 (5%)
handel en horeca	28	7	10	-	-	45 (45%)
vervoer en communicatie	3	3	-	-	-	6 (6%)
zakelijke dienstverlening	1	1	2	-	-	4 (4%)
overige dienstverlening	-	3	2	-	-	5 (5%)
totaal	53 (53%)	20 (20%)	26 (26%)	1 (1%)	-	100 (100%)

2 OVERZICHT NEDERLANDSE ONDERNEMINGEN

In onderstaande tabel wordt de verdeling van de Nederlandse ondernemingen over de verschillende economische sectoren en grootteklassen weergegeven. De gegevens zijn ontleend aan het CBS⁹. In tabel 1 is een procentuele verdeling gegeven, in tabel 2 een verdeling van absolute aantallen.

Tabel 1 Percentage ondernemingen in Nederland, uitgesplitst naar zowel economische sector en grootteklasse¹⁰.

	1-4 werkn.	5-9 werkn.	10-49 werkn.	50-99 werkn.	100+ werkn.	totaal
landbouw en visserij	8%	1%	1%	-	-	10%
industrie	3%	1%	2%	-	-	7%
bouwnijverheid	5%	1%	1%	-	-	7%
handel en horeca	19%	7%	5%	-	-	31%
vervoer en communicatie	4%	1%	2%	-	-	8%
zakelijke dienstverlening	14%	3%	3%	-	-	21%
overige dienstverlening	10%	3%	2%	-	1%	16%
totaal	63%	18%	15%	2%	2%	100%

Tabel 2 Absolute aantal ondernemingen in Nederland, uitgesplitst naar zowel economische sector en grootteklasse.

	1-4 werkn.	5-9 werkn.	10-49 werkn.	50-99 werkn.	100+ werkn.	totaal
landbouw en visserij	28720	3275	1920	115	45	34075
industrie	9555	4800	6305	1250	1360	23270
bouwnijverheid	16340	4600	4215	495	330	25980
handel en horeca	65980	22700	16370	1640	1240	107930
vervoer en communicatie	14435	4720	5335	825	760	26075
zakelijke dienstverlening	47995	12125	10405	1495	1580	73600
overige dienstverlening	35490	10475	7125	1060	2325	56475
totaal	218525	62690	51675	6880	7650	347420

⁹ CBS Statline, *Bedrijven naar grootte en rechtsvorm*, 1^e kwartaal 2018.

¹⁰ In sommige cellen is het aantal ondernemingen te klein om als percentage (als geheel getal) te worden weergegeven. Verder geldt dat als gevolg van afrondingsverschillen binnen de cellen de som per kolom en per rij niet altijd overeenkomt met de randtotalen. Deze randtotalen zijn de cijfers die in het rapport zijn gebruikt.

3 OVERZICHT VAN AANTAL AANVRAGEN

In onderstaande tabellen is het aantal toegewezen, afgewezen en ingetrokken aanvragen (totaal 100) uitgesplitst naar economische sector en grootteklasse in beeld gebracht.

Tabel 1 Totaal aantal toegewezen aanvragen, uitgesplitst naar zowel economische sector en grootteklasse.

	1-4 werkn.	5-9 werkn.	10-49 werkn.	50-99 werkn.	100+ werkn.	totaal
landbouw en visserij	5	2	9	-	-	16
industrie	5	-	1	-	-	6
bouwnijverheid	4	-	-	-	-	4
handel en horeca	18	1	8	-	-	27
vervoer en communicatie	2	2	-	-	-	4
zakelijke dienstverlening	-	-	2	-	-	2
overige dienstverlening	-	1	2	-	-	3
totaal	34	6	22	-	-	62

Tabel 2 Totaal aantal afgewezen aanvragen, uitgesplitst naar zowel economische sector en grootteklasse.

	1-4 werkn.	5-9 werkn.	10-49 werkn.	50-99 werkn.	100+ werkn.	totaal
landbouw en visserij	6	3	1	-	-	10
industrie	1	1	-	1	-	3
bouwnijverheid	-	-	-	-	-	-
handel en horeca	7	5	1	-	-	13
vervoer en communicatie	1	-	-	-	-	1
zakelijke dienstverlening	1	1	-	-	-	2
overige dienstverlening	-	-	-	-	-	-
totaal	16	10	2	1	-	29

Tabel 3 Totaal aantal ingetrokken aanvragen, uitgesplitst naar zowel economische sector en grootteklasse.

	1-4 werkn.	5-9 werkn.	10-49 werkn.	50-99 werkn.	100+ werkn.	totaal
landbouw en visserij	-	-	-	-	-	-
industrie	-	-	-	-	-	-
bouwnijverheid	-	-	1	-	-	1
handel en horeca	2	1	1	-	-	4
vervoer en communicatie	-	1	-	-	-	1
zakelijke dienstverlening	-	-	-	-	-	-
overige dienstverlening	-	1	-	-	-	1
totaal	2	3	2	-	-	7

Met betrekking tot 2 aanvragen was eind 2017 nog geen beslissing genomen (doorloop naar 2018):

- Handel en horeca; 1-4 werknemers
- Overige dienstverlening; 5-9 werknemers

4 OVERZICHT VAN AANTAL EERSTE AANVRAGEN

In onderstaande tabellen is analoog aan bijlage 3 het aantal toegewezen, afgewezen en ingetrokken eerste aanvragen (totaal 55) weergegeven.

Tabel 1 Aantal toegewezen eerste aanvragen, uitgesplitst naar zowel economische sector en grootteklasse.

	1-4 werkn.	5-9 werkn.	10-49 werkn.	50-99 werkn.	100+ werkn.	totaal
landbouw en visserij	-	-	-	-	-	-
industrie	2	-	-	-	-	2
bouwnijverheid	1	-	-	-	-	1
handel en horeca	5	1	3	-	-	9
vervoer en communicatie	2	2	-	-	-	4
zakelijke dienstverlening	-	-	1	-	-	1
overige dienstverlening	-	1	1	-	-	2
totaal	10	4	5	-	-	19

Tabel 2 Aantal afgewezen eerste aanvragen, uitgesplitst naar zowel economische sector en grootteklasse.

	1-4 werkn.	5-9 werkn.	10-49 werkn.	50-99 werkn.	100+ werkn.	totaal
landbouw en visserij	6	3	1	-	-	10
industrie	1	1	-	1	-	3
bouwnijverheid	-	-	-	-	-	-
handel en horeca	7	5	1	-	-	13
vervoer en communicatie	1	-	-	-	-	1
zakelijke dienstverlening	1	1	-	-	-	2
overige dienstverlening	-	-	-	-	-	-
totaal	16	10	2	1	-	29

Tabel 3 Aantal ingetrokken eerste aanvragen, uitgesplitst naar zowel economische sector en grootteklasse.

	1-4 werkn.	5-9 werkn.	10-49 werkn.	50-99 werkn.	100+ werkn.	totaal
landbouw en visserij	-	-	-	-	-	-
industrie	-	-	-	-	-	-
bouwnijverheid	-	-	1	-	-	1
handel en horeca	1	1	1	-	-	3
vervoer en communicatie	-	1	-	-	-	1
zakelijke dienstverlening	-	-	-	-	-	-
overige dienstverlening	-	1	-	-	-	1
totaal	1	3	2	-	-	6

Met betrekking tot 1 eerste aanvraag was eind 2017 nog geen beslissing genomen (doorloop naar 2018):

- Handel en horeca; 1-4 werknemers

